

FINE ARTS, DECORATIVE ARTS, RESTORATIONDOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-402-3-23>**TAO YONGBAI AS A LEADING RESEARCHER OF CHINESE
WOMEN'S PAINTING: FROM TERM TO NARRATIVE****ТАО ЮНБАЙ ЯК ПРОВІДНА ДОСЛІДНИЦЯ
КИТАЙСЬКОГО ЖІНОЧОГО ЖИВОПІСУ: ШЛЯХ ВІД
ТЕРМІНУ ДО НАРАТИВУ****Wang Shuting**

*Postgraduate Student at the Department
of Monumental Painting
Kharkiv State Academy
of Design and Fine Arts
Kharkiv, Ukraine*

Ван Шутін

*аспірантка кафедри
монументального живопису
Харківська державна академія
дизайну і мистецтва
м. Харків, Україна*

У китайському мистецтвознавстві жіноче мистецтво є порівняно новим явищем, яке закріпилося в науковому дискурсивному просторі, зокрема про живопис лише упродовж останніх декількох десятиліть XXI століття. Такий стрімкий вихід на арену образотворчого мистецтва пов'язаний із загальною трансформацією художнього процесу в Китаї, а також із особливістю зміни в патріархальній ідентичності китайського суспільства.

Поява жіночого живопису в мистецтвознавчому дискурсі 1990-х років, перш за все, пов'язана із видатною дослідницею Тао Юнбай (陶咏白, 1937 р.н.). Вчена займається зазначеною проблематикою вже більше тридцяти років і лишається на сьогодні провідним фахівцем у художньому та історико-культурному напрямках проблеми.

Тао Юнбай належить повноцінне наукове визначення поняття «жіночий живопис», яке вчена здійснила у своїх працях в середині 1990-х років, охарактеризувавши його як специфічно китайський художній феномен, що візуально зорієнтований на «зображення жіночого життя», а з точки зору художньо-образного репертуару, є «вираження жіночих духовних почуттів». Крім цього вчена наголосила на особливій динаміці цього феномену у рамках загального генезису

образотворчого мистецтва Китаю. На її думку, жіноче олійне мистецтво поступово «втратило свою історію» та на момент формування концепції модерного бачення розвитку мистецтва Китаю (кінець XIX – початок XX ст.) опинилося за межами універсального нарративу про мистецтво. І хоча в XX столітті спостерігається декілька нетривалих періодів відносної концентрації уваги дослідників на цьому феномені, в подальшому, як підкреслює Тао Юнбай, «спонтанне повернення жінок до образотворчого мистецтва змінювалось їхнім свідомим переслідуванням (як, наприклад, у 1980-х роках) [2, с. 45–46].

У подальшому в працях вченої простежуються практично усі основні етапи розвитку жіночого мистецтва. Особливе значення має чіткість та однозначність її формулювань, які практично не залишають простору для сторонніх інтерпретацій, що вкрай важливо для такої чутливої гендерної теми. Так, у 2008 році дослідниця першою звернула увагу на архаїчність гендерного підходу у порівнянні із художньо-образним аналізом «картини, якою вона є». Її заклик до академічної спільноти бачити мистецтво, а не статтю, по суті репрезентує нову культуру дослідження проблеми [4].

Не менш важливе значення мала і констатація зміни ролі мистецтва жінок в актуальних завданнях сучасного образотворчого мистецтва Китаю, що з точки зору Тао Юнбай засвідчило переміщення жіночого мистецтва «з краю культури до її центру» [3].

Тао Юнабай є відомою дослідницею історії олійного живопису, зокрема її монографія «280 років китайського олійного живопису» (《中国油画280年》), яка вийшла друком наприкінці 1980-х років, неодноразово перевидавалась та вважається класичним науковим твором про сучасне олійне мистецтво Китаю. У подальшому на основі цього дослідження, вчена переглянула історичну парадигму жіночого живопису, виявила історичні коріння цього феномену та запропонувала системне бачення розвитку художньої образності. З середини 2010-х років її концепція універсальності «жіночої теми» в образотворчому мистецтві стала розглядатися як академічний мейнстрім. Саме завдяки цьому до репертуару «жіночого живопису» стали включати і творчість чоловіків-художників, які звертаються до «жіночої» проблематики (кохання, материнство, родина тощо) [5].

Слід відмітити, що концепція Тао Юнбай охоплює більш широкий дослідницький простір, ніж власне мистецькі студії. У цьому сенсі найбільш вагоме значення має її монографія «Втрачена історія. Розвиток жіночого мистецтва у Китаї» (2000 р.), яка стала першим вагомих узагальненням теми. Аби пояснити своєму читачеві сутність змін та масштаб еволюції жіночого мистецтва, вчена в цілому розглядає історико-культурний генезис Китаю. Феномен мистецтво жінок постає

на цьому тлі як історія спротиву патріархальним традиціям, яка фіксує боротьбу жінок за соціальну та політичну рівність, в якій мистецтво є однією з ключових арен. Тао Юнбай вважає, що еволюція образотворчого мистецтва наочно показує як змінювався статус художниці упродовж довгої політичної історії Китаю («нелюднни – людина – жінка»), а художня культура та мистецтво були тими умовними просторами, де зміни мали можливість накопичуватись та ставати основою для змін [6, с. 5].

Сьогодні Тао Юнбай продовжує дослідження проблеми, зокрема згідасмо її нещодавне розгорнуте інтерв'ю (2022 р.), в якому дослідниця визначила феномен жіночого живопису як «історії відсутності», яка має чимало прикладів подолання соціальних бар'єрів за допомогою символічної мови живопису [1].

Таким чином, у китайському мистецтвознавчому дискурсі, звернутому до галузі жіночого мистецтва, в даному випадку живопису, особливе значення має персоніфікована позиція дослідника, що власним авторитетом та вагомістю аргументації буде концептуальну форму дослідження. У працях Тао Юнбай, що вивела цю галузь у самостійне наукове поле, феномен живопису жінок представлено як унікальну характеристику в еволюції китайського образотворчого мистецтва, що попре патріархальну природу та вкрай глибоко вкорінені традиції, здатна до сприйняття наукових інновацій. Відтак, за більше ніж тридцять років дослідниці вдалося трансформувати локальну термінологічну проблему, що не мала на середину 1990-х років вагомого значення, у повноцінний науковий наратив.

Згодом цей наратив був розширений її колегами та послідовниками, такими як Чень Юньфей (陈云飞), Чжоу Цзюньцзе (周琼洁) чи Чжао Юаньюань (赵媛媛), які розвили концепцію історичного ревізйонізму, що допомогло переосмислити роль жіночого мистецтва в загальному розумінні розвитку китайського образотворчого мистецтва. До цієї проблеми долучилися й численні фахівці з різних китайських університетів та академій мистецтв, серед яких Сюй Лін (徐令), Лін Сяохуа (林晓华), Цін Янь (秦艳), Чень Юньфей (陈云飞), що стало свідченням широкої зацікавленості фахових спільнот до здобутків галузі жіночого живопису.

Науковий доробок Тао Юнбай віддзеркалює усі основні етапи розвитку проблеми, а на окремих етапах перебуває в основі причинно-наслідкових змін. Вчена створила історичну панораму жіночого живопису Китаю, визначила напрями його розвитку та зафіксувала концептуальну основу в його феноменології.

Література:

1. 吴静. 书写缺席的历史—陶咏白研究员访谈录. 文艺研究2022. URL: <https://www.artsbj.cn/meishu/368604.html> (дата звернення 28.01.2024).
2. 咏白. 走向自觉的女性绘画. 美术观察1997. 数字3. 頁 45-47.
3. 陶咏白. “进行时”的女性艺术. 中国油画2008. 数字 4, 頁 44-47.
4. 陶咏白. 进行时”女性艺术—从女性的“自觉”走向人的“自由. 中国艺术数字 4, 頁 8-13.
5. 陶咏白. 走向自觉的女性绘画. 当代油画2015. 数字 7, 頁 1-5.
6. 陶詠白, 李堤. 歷史: 中國女性繞畫史湖南美術出版社, 2000.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-402-3-24>

**LIBRARY INTERIORS OF THE EDUCATIONAL BUILDINGS
IN LVIV IN THE 19TH – EARLY 20TH CENTURY**

**ОБЛАШТУВАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ БІБЛІОТЕК ОСВІТНІХ
БУДІВЕЛЬ ЛЬВОВА ХІХ– ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ**

Datsko N. Yu.

*PhD student at the Department
of Architecture and Conservation
Institute of architecture and design
of Lviv Polytechnic National University
Lviv, Ukraine*

Дацько Н. Ю.

*аспірантка кафедри архітектури
та реставрації
Інститут архітектури та дизайну
Національного університету
«Львівська політехніка»
м. Львів, Україна*

Людина розвивається протягом всього свого життя. Для становлення її як особистості, особливе значення мають початкові роки, в тому числі, період освіти. Міністерство освіти і науки України розробило концепцію Нової української школи, де визначальним у вихованні дитини є освітній простір. Він включає також розробку дизайну приміщення, де проходить навчальний процес. Звертаючись до історії розвитку освітнього процесу, слід звернути увагу на період ХІХ – початок ХХ століття, коли швидкими темпами розвивалися